

**PENUÉL ÉS JÁKOB
SZORONGATTATÁSÁNAK
IDEJE**

HARALD FÖLSCH

EVANGÉLIUMI KIADÓ

A könyv eredeti címe:
Pniel und die Zeit der Bedrängnis Jacobs

Magyar kiadás
© 2012 by Evangéliumi Kiadó és Iratmisszió

Fordította: Tóth Gergely
a pécsi Immánuel Közösségből

Döntően az IMIT fordítást használtuk fel,
és ennek megfelelőek az Igehelyrövidítések is:
Ézs helyett Jes; Jer helyett Jir; Zak helyett Zech;
Mik helyett Micha stb.

A kiadvány teljes szövege megtalálható
a www.izrael-immanuel.net honlapon.

A könyv elején található héber verset a magyar Bibliák
egy része más számozással jelzi. A vers szövege:
*„És Jákób elnevezte a helyet Penuélnak: mert láttam Istent
színről-színre és megmenekült lelkem.”* (1Móz 32:31 [WLC])

ISBN 978-615-5189-22-7

A magyarországi jogok tulajdonosa és a kiadásért felel
az Evangéliumi Kiadó és Iratmisszió
1066 Budapest, Ó utca 16.
Felelős szerkesztő: Vohmann Péter

Készült: **fotogOLD^{Nr}Nyomda** 2012/036, Budapest
Felelős vezető: Borvető Béla

PENUÉL

„És Jákób egyedül maradt és tusakodott vele egy ember hajnalhasadtáig. És midőn látta, hogy nem bír vele, megérintette csípőjének forgócsontját és kificamodott Jákób forgócsontja tusakodás közben. És az szólt: »Bocsáss el, mert feljött a hajnal«; de ő azt mondta: »Nem bocsátalak el, amíg meg nem áldottál«. És ő szólt hozzá: »Mi a neved?« Mondta: »Jákób«. És ő szólt: »Ne legyen többé a neved Jákób, hanem Izráel, mert küzdöttél Istennel és emberekkel és győztél«. És kérdezte Jákób, mondván: »Mondd meg, kérek, nevedet!« Felelt: »Miért kérdezed a nevemet?« És megáldotta őt ott. És Jákób elnevezte a helyet 'Penuél'-nek: mert láttam Istent színről-színre és megmenekült lelkem. Már felkelt reá a nap, mikor elment Penuél mellett; ő pedig sántított csípőjén" (1Móz 32,24-32).

JÁKOB SZORONGATTATÁSÁNAK IDEJE

„És ezek a szavak, melyeket szólt az Örökkévaló Izrael és Jehúda felől. Mert így szól az Örökkévaló: Ijedtség szavát hallottuk, rettegés és nincs béke. Kérdeztétek csak és látsátok, vajon szül-e férfi? Miért láttam minden férfit kezével a csípőin mint a szülő nő, és átváltozott minden arc sápadtsággá? Jaj, mert nagy ama nap, nincs hozzá hasonló; szorongatás ideje az Jákobnak, de abból megszabadul. És lesz ama napon, úgymond az Örökkévaló a seregek ura, eltöröm jármát nyakadról és köteleidet szétszakítom és nem igázzák őt le többé idegenek, hanem szolgálni fogják az Örökkévalót, Istenüket, és Dávidot, királyukat, akit majd támasztok nekik" (Jir 30,4-9).

Közülünk legtöbben kora gyerekkorunktól fogva meghatott kapcsolatban vagyunk a pátriárkák történetével, és különösen az ősatya, Jákob életével. Emlékezni fognak arra, hogy Isten, mielőtt Jákob fiatalabb ikerként világra jött, már kijelentette: „Az idősebb szolgálja majd a fiatalabbat” (1Móz 25,23). Később Malachi (Malakiás) próféta által mondta: „Nemde testvére Ézsau Jákobnak, úgymond az Örökkévaló, és én Jákobot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem” (Mal 1,2b-3a).

Micsoda kijelentés ez! Ez az isteni megnyilatkozás sokak számára rejtély. Hogy kellene értenünk ezt? Nem a törvény mondja: „Nem tekint személyre!” (5Móz 10,17). Isten valamiképpen igazságtalan lenne? Ez lehetetlen! Itt egy olyan figyelemre méltó ténnyel kell szembenéznünk, amely a Tanachban gyakran megismétlődik:

AZ ISTENI SZABÁLY

Újra és újra látjuk a Szentírásban, hogy Isten az idősebbet félretolja és a fiatalabbat választja ki: Nem Káin, hanem Ábel; nem Jefet, hanem Sém; nem Ismáél, hanem Izsák, nem Ézsau, hanem Jákob; nem Menassé, hanem Efrájim, nem Áron, hanem Mózes, nem Elíáb, hanem Dávid.¹ Figyelmen kívül hagyja a hatalmasat és az erőset és inkább a kicsinyt és gyengét választja a szolgálatára², aki jelentéktelen a saját maga szemében (1Sám 9,21; 15,17; 2Sám 6,22). Miért tette ezt? Isten Igéje ad magyarázatot számunkra:

„Ellenkezőleg, Isten azt választotta ki, ami ostoba a világban, hogy a bölcséket megszégyenítse, ami a világban erőtelen, azt választotta ki az Isten, hogy megszégyenítse azt, ami erős és azt választotta ki Isten, ami a világban nem nemes, ami megvetett, sőt a nem levőket, hogy ha-

1 1Móz 4,1.2.5; 5,32; 7,6; 11,10; 21,12; 25,23; 48,14.18.19; 2Móz 7,7; 1Sám 16,6-13.

2 5Móz 7,6.7; Bír 6,15.16; 7,2-7; Jesájá 49,7; Micha 5,1; Dán 4,14.

tástalanná tegye azt, ami van, hogy az Isten előtt egy hús se dicsekedhessék. ...hogya – amint írta van (Jir 9,22.23) – »aki dicsekszik, az Úrral dicsekedjék!« (1Kor 1,27-29,31).

JÁKOB ÉLETE

Ha Jákob egyéni életére tekintünk, ugyanezt az elvet látjuk. Először egoista, később szellemi életet élt. Az Istennel való találkozása alapvetően megváltoztatta a magatartását. Feladta az önzését és Isten akaratát választotta. Az addigi gondolkodásmódját (gen. Jákob = csaló) új életre cserélte fel. Kapott egy új nevet (Izrael = Isten harcosa). Ez Penuélnél történt, amikor az Istennel szembeni ellenállást feladta.

Ha Isten azt mondja: „Én Jákobot szerettem” az egyedül és kizárólag azért volt, mert Jákobban erős vágyakozás volt az Örökkévaló után. Ő ismerte Isten ígérését: *„...megáldalak ...és te légy áldássá!”* (1Móz 12,2).

Istennek ez az akarata érvényes minden egyéni élet felett – felettünk is! Csak az a kérdés merül fel: meg tud-e áldani minket Isten?

MI AKADÁLYOZZA ISTEN ÁLDÁSÁT?

Jákob saját elgondolása szerint akarta örökölni az áldást és nem Isten terve szerint (Jes 55,8-9; Jir 21,8). Így nem az élet és az áldás útján járt.

Először azt gondolta, hogy az áldást az ember megveheti. Ismerjük a történetet, ahogy Ézsau éhesen megjött a mezőről, és Jákob egy lencséből készített étellel megvásárolta elsőszülöttségi jogát (1Móz 25,29-33). Később az áldást hazugsággal és csalással akarta magának megszerez-

ni. Megtévesztette idős, megvakult apját azzal, hogy úgy tett, mintha ő lenne Ézsau (1Móz 27,18-30.36).

Ezen az úton nem áldhatta meg Isten őt! Ilyen utakon az ördög cselekszik, aki kezdettől fogva csaló volt, a hazugság atyja, akiről az Írás ezt mondja: „Ő az asszony magjának sarkát fogja marni” (1Móz 3,15b). Jákob neve annyit jelent: „sarkába fogódzó és csaló” (1Móz 25,26). Ezt a bukott, bűnös hajlamot Isten nem áldhatta meg.

Ezen az úton vesztette el a békességét, és testvére gyűlöletét és ellenszenvét aratta (1Móz 27,41-44). Elmenekült Ézsau elől. Amikor aztán álomban Bét-Élnél isteni kinyilatkoztatást kapott, tele volt félelemmel és így szólt: „Valóban az Örökkévaló van ezen a helyen és én nem tudtam. Milyen félelmetes ez a hely!” (1Móz 28,16.17).

A bűn nem állhat meg Isten szemei előtt (Chab 1,13a). Bűnös voltunk miatt megremegünk az ő jelenlétében. Jákob tudta: Isten meg akarta áldani, de a bűnök ott voltak az életében, amik megakadályozták az áldást.

Ennek az élménynek ellenére sem kezdett Jákob új életet. És amit vetett, azt kellett aratnia. Nagybátyja, Lábán is becsapta őt. Milyen igaz az Ige:

„...amit vet az ember, azt fogja aratni is. Aki a hús világába vet, saját húsából fog romlást aratni, aki ellenben a Szellemben vet, a Szellemből fog örök életet aratni” (Gal 6.7b.8).

JÁKOB SZORONGATTATÁSA

Jákob élete fordulópontjához érkezett a nagy szorongattatás miatt. Lábán elől menekülve hallja, hogy Ézsau négy-száz emberrel jön szembe vele. „Jákob erre nagyon megijedt, aggódott...” (1Móz 32,8a). Az elkövetett bűn nyomta a lelki ismeretét. Igen, a meg nem bocsátott bűnök megelevened-

nek! Isten kijelentette: „*Bizony, vétkeitek utol fog érni benneteket*” (4Móz 32,23).

Jákob élete elevenen illusztrálja, hogy a szükség imádkozni tanít – különösen a bűn terhe. A bűnbánatnak mi csoda ideje volt ez! Szorultságában Jákob az Urat kereste. Imádsággal töltötte el az éjszakát.

Így van ez a mi életünkben is. Mielőtt mi erősek lehetünk az Úrban, át kell élnünk azt, amit Jákob az imádsággal töltött éjszakán megtapasztalt. Istennek le kell győznie bűnös hajlamunkat. Mielőtt győztessé lennénk, Istennek le kell győznie minket.

Ebben az imaharcban tört át Jákob az új életbe. Isten már évek óta törekedett erre. Ezidáig úgy tűnt, hogy Istennek megtörhetetlen alaptermészete miatt a régi életének útján kell hagynia őt. Így szólt Isten: „*Bocsáss el, mert feljött a hajnal*”. Ekkor jött el a döntő fordulat. Jákob mindenáron áldást akart. Erősen belekapaszkodott az Úrba és könyörgött: „*Nem bocsátalak el, amíg meg nem áldottál!*” (1Móz 32,27). És Isten megáldotta őt. De ezzel egyidejűleg Isten győzött Jákob régi természete felett. Megérintette őt, és Jákob ereje megtört.

ELFOGADTA AZ ÚJ ÉLETET

Ez a döntő elhatározás volt Jákob számára egy új élet kezdete. Amikor az Úr megkérdezte őt: „Hogy hívnak téged?” – teljes szívéből őszinte volt. Nem akarta tovább azt állítani, hogy ő Ézsau. Nem, ő megvallotta: „Jákob vagyok, aki a testvére sarkát tartotta: egy csaló!”

Eddig az egoista gondolkodásmódja uralta őt. Ám ekkor az élete új tartalmat, nagyobb értelmet kapott. Isten belépett az életébe. Ez fejeződött ki az új nevében, amelyet az Úr adott neki: „IZRAEL” (ami azt jelenti: „Isten harco-

sa” vagy „Isten harcol”). Rávezette őt arra, hogy Istennel szövetségben diadalmas győztessé válhat.

Jákob a helyet, ahol az áldást vette, „Penuél”-nek nevezte (ami annyit jelent: „Isten ábrázata, arca”). Jákob így szólt: *„...láttam Istent színről-színre (Isten arcát) és megme- nekült lelkem”* (1Móz 32,31).

KIVEL TUSAKODOTT JÁKOB?

Itt egy újabb súlyos kérdéssel kerülünk szembe: „Ki volt ez a titokzatos férfi, akivel Jákob imádkozva küzdött?” Ő ugyan elhallgatta a nevét. Mégis felismerjük fenségét. Hatalmasabb volt, mint Jákob, mert Jákob csípőjét kificamította, amikor az birkózott vele. Mindenki tudja, hogy akinek teljhatalma van az áldásra, az nagyobb mint az általa megáldott (Zsid 7,7). Jákob erről tanúskodott: *„...láttam Istent színről-színre!”* Hóséa próféta pedig ezt mondja:

„...erejének önteltségében küzdött az Istennel. Viaskodott az angyallal és győzött is, ...sírt és könnyörgött neki” (Hós 12,4.5).

AZ ÚR ANGYALA

Itt emlékezzünk meg Ábrahám, Mózes és a Bírák idejében megtörtént hasonló jelenésekről. Megdöbbenő az, hogy ezekben a bibliai beszámolókból az ÚR Angyala gyakran JHVH-val azonosítja magát.³

3 A Jahve szó minden bizonnyal nyelvtanilag pontosabb hangzasképe a kimondhatatlan „JHVH” Isten Névnek, amelynek mássalhangzóit a Bibliában az Adonáj (=ÚR) megjelöléssel adják vissza. Ebből adódik a „JEHOVA” olvasata. Mivel a rabbik Isten Nevét nem mondták ki, és ehelyett a fordításokban a „JEHOVA” (=ÚR) nevet használták, ezért a „JHVH” elnevezést tartjuk meg mi is ebben az írásban.

A 1Mózes 16,7-ben olvassuk: „*JHVH Angyala ott találta őt (Hágárt) a forrásnál a pusztában.*” Az Isten által ihletett író arról tudósít minket, hogy ez az Angyal maga JHVH volt: „*És szólította JHVH nevét, aki szólt hozzá: Te vagy a látó Isten!*” (1Móz 16,13).

Amikor Isten megpróbálta Ábrahámot és megparancsolta neki fiának, Izsáknak feláldozását, a parancs végrehajtásától JHVH Angyala tartotta vissza Ábrahámot. Aki így szólt: „*...most tudom, hogy istenfélő vagy, minthogy nem tagadtad meg tőlem egyetlen fiadat*” (1Móz 22,12).⁴

Később JHVH Angyala találkozott Jákobbal álmában és szólt hozzá: „*Én vagyok az Isten, Aki Bét-Élben megjelent neked*” (1Móz 31,11.13). Majd amikor József fiait Jákob elé vitte azért, hogy megáldja őket, így imádkozott a patriarcha: És megáldotta Józsefet, szólván: „*Az Isten, aki táplált engem egész életemben, mind e mai napig... az Angyal, aki megváltott engem minden bajtól, áldja meg a fiúkat*” (1Móz 48,15.16).⁵

4 Nagyon érdekes a híres **Rabbi Bechai** (1260–1340) magyarázata. Ő ezt mondja a Móríja hegyén lévő ÚR Angyaláról: „Ő, Aki (Ábrahámot) megpróbálta, az Isten; és Ő az, aki (Ábrahámot a fia megölésétől) visszatartotta, Ő az áldott Isten Angyala... Megnyíltak az értelem szemei Ábrahámnak (a tényre), hogy ez az Angyal nem egy volt a (teremtett) intelligenciák közül, hanem egy »hozzátapadt« (szó szerint »beoltott«), Aki nem különböztethető meg vagy távolítható el a másiktól. Ha ez az Angyal egy (teremtett) intelligencia lenne, akkor Ábrahám nem engedelmeskedett volna a hangjának, amikor visszatartotta őt, Isten hangjának engedelmeskedett. Egy angyal nem is mondhatta volna teljhatalommal: »minthogy nem tagadtad meg tőlem egyetlen fiadat«, hanem azt mondta volna: »Tőle (nem tagadtad meg).« Ez az Angyal volt az a nagy Angyal, Akiről megmondott (2Móz 14,19): »Az Angyal, Isten ment mögöttük« (Az Isten szó itt nem birtokos esetben áll, hanem kinyilatkoztatásként az Angyalra nézve.) Valójában ez az az Angyal, Akiről megmondott: »A Nevem Benne van« (2Móz 23,21).

5 **Rabbi Méir ben Gabai** (1480-ban Spanyolországban született és egy napkeleti országban halt meg) mondja kommentárjában: „Az igazság az, hogy ez az Angyal nem egy a (teremtett) intelligenciák közül, ezt megerősítik ezek a szavak: 'Ő áldja a fiúkat!' Távol legyen a mi szent patriarchánktól (béke legyen reál!), hogy gyermekei számára egy teremtett

JHVH Angyala jelent meg Mózesnek az égő csipkebokor közepében (2Móz 3,2). Amikor azonban JHVH látta, hogy Mózes odamegy, hogy megnézze, megszólította őt Isten a csipkebokor közepéből (4. vers) és ezt mondta: „*Én vagyok atyád Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene!*” (6. vers).⁶

Isten figyelmeztette Izraelt, nehogy megszorítsák az Angyalt, Aki előttük megy azért, hogy az úton oltalmazza őket: „*Vigyázz magadra előtte és hallgass hangjára, ne szegülj ellene, mert nem fogja a ti bűnötöket megbocsátani, mivelhogy Nevem benne van.*” (2Móz 23,21)⁷ Mindannyian tudjuk: „*Ki*

angyal áldását kelljen keresnie. Mert nem szabad áldást várni csak egytől, Tőle, aki hatalommal, és tekintéllyel áld, mégpedig Ő, az egyedül áldott Isten. Aki mindig mástól vár áldást, annak nincs Istene.”

- 6 **Rabbi Mose ben Nahman** (1195–1270) mondja e Tóraszakaszhoz: „Az ÚR Angyala egy tűzlángban jelent meg neki» és »*Isten* hívta őt«. Mindkettő Egy, függetlenül attól, hogy ő melyiket mondja: »Az Angyal, vagy *Isten* szolt hozzá a bokor közepéből.« Így találod meg a Vörös-tengernél (2Móz 14,19), ahol ez áll megírva: »Az Angyal-Isten ment mögöttük«. Az Isten szó itt nem birtokos viszonyban áll, hanem kinyilatkoztatásul az Angyalra nézve. Ezért ne csodálkozz, hogy Mózes eltakarta az arcát az Angyal előtt; mert az itt megnevezett angyal az *Angyal és Megmentő*; Akiről meg van írva (1Móz 31,13): »Én vagyok Bét-Él Istene«; és itt »Én vagyok atyáid *Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene, és Jákob Istene.*« Ő ugyanaz, akiről megmondattott (2Móz 23,21): »A Nevem Benne van.«”
- 7 **Rabbi Bechai** magyarázza: „Ez az Angyal egy a hozzátapadtak közül (szó szerint »beoltottak«) – Tanchuma szerint – »mert nem fogja a ti bűnötöket megbocsátani«. Hisz Ő azokhoz tartozik, akik nem tudnak bűnöket elkövetni, Ő A METATRON, AZ ARC (ÁBRÁZAT) HERCEGE. Ezért lett kinyilatkoztatva: »Ő őriz meg benneteket az úton«... és Ő így szól: »AZ ÉN ANGYALOM«, ezalatt azt érti: »AZ ÉN ANGYALOM, AZ ÉN SZERETETTEM, AKI ÁLTAL A VILÁGBAN ÉN ISMERTTÉ LESZEK« és akiről írva áll (2Móz 33,14): »Az ÉN ARCOM megy veled.« Amikor Mózes Istent esedezve kérte: »Ismertesd meg velem a te utaidat«, valamit kért azért, hogy felismerhesse Őt, és Ő (az ÚR) azt válaszolta: »AZ ÉN ARCOM MEGY VELED!« Ő az, akiről írva áll (Jes 63,9): »ARCÁNAK ANGYALA SEGÍTTETTE MEG ŐKET«, ugyanis az Angyal, Isten arca.”

bocsáthatja meg a bűnt, hanemha egyedül az Isten?" (Lk 5,21, vö. Zech 3,1-4).

Később megjelent JHVH Angyala Gideonnak és azt mondta: „*JHVH legyen veled!*” (Bír 6,12). Az ember érvelhet így, és mondhatja: „*Igen, Isten mindenütt jelen van! Miért lenne ez az Angyal JHVH?*” Ám azt olvassuk: „*Feléje fordult JHVH*” (14. vers) és így szólt: „*én veled leszek*” (16. vers). Gideon imádkozott, amikor az Angyal elhagyta őt: „*Jaj, Úr JHVH, mert csak azért láttam az Örökkévaló angyalát színről színre!*” (22. vers).

Még tanulságosabb JHVH Angyalának megjelenése Sámson szülei előtt (Bír 13,3.6.9.10). Mánóach, Sámson apja megkérdezte az Angyalt: „*Ki vagy te?*” Az Angyal ugyanazt a választ adta neki, mint Jákob patriarchának. Azonban itt felfedte a saját Nevét. Ezt mondta: „*Minek is kérdezted nevedet, holott az csodálatos?*” (18. vers). Amikor az Angyal az oltár lángjaiban eltávozott tőlük, Mánóach felismerte, hogy Ő JHVH Angyala volt, és azt mondta a feleségének: „*Most minden bizonytalansággal meg kell halnunk, mert Istent láttuk!*” (Bír 13,20-22). Jákob pedig ezt mondta: „*...láttam Istent színről színre és megmenekült lelkem*” (1Móz 32,31).

AZ ISTEN-EMBER

Miután sok Igehellyel bizonyítottuk, hogy JHVH Angyala Istennel egy identitású, megértjük a próféták szava-it is: „*Küzdött az Istennel. Viaskodott az Angyallal*” (Hóséa 12,4b.5a). Igen, ezt helybenhagyjuk: „*Isten és az Angyal egy szellemi lény!*”

Azonban hadd járjunk még jobban e dolog után. A Penuél történetben azt olvassuk: „*...tuszkodott vele egy EMBER... küzdöttél ISTENNEL...*” (1Móz 32,25.29). Mindez azt akarja mondani: Isten jelent meg itt emberi alakban!

Ezek a gondolatok az ortodox zsidóság részéről erős tiltakozást váltanak ki. Elég csak a harmadik hittételre gondolni: „Hiszem teljes meggyőződéssel, hogy a Teremtő – áldott legyen a neve – nem test, és nem tapad hozzá testi.”

Ez így igaz! Isten nem test. Az Írás mondja: „Isten Szellem” (Jn 4,24). Ám az Isten, aki Szellem, égő csipkebozorkorban lakozott (2Móz 3,2.4; 5Móz 33,16). Betöltötte a Szövetség Sátorát és a Templomot a jelenlétével (2Móz 40,34; 1Kir 8,11) és kész arra is, hogy a testünk templomában, a szívünkben lakjon (Jes 57,15; 66,1.2; Jn 14,23).

A Tanach beszél úgy a Messiásról, mint aki tökéletes ember, és Isten is.

1. Éva elfogadta a messiási ígéretet: A sátán legyőzője el fog jönni és „a kígyó fejére tapos” (1Móz 3,15). Éva azt várta, hogy az ő elsőszülött fia lesz ez a hatalmas Megváltó, és ezt mondta: „...FÉRFIT kaptam – JHVH-T” (אֶת־יְהוָה אִישׁ כְּנִיתִי) (1Móz 4,1).⁸ Éva hitte, hogy a Messiás mindkettő lesz: ember és Isten.
2. Amikor JHVH megjelent Ábrahámnak, „három férfi állt előtte” (1Móz 18,2). Később ezek a férfiak útnak indultak... és Szodomába mentek (16. és 22. vers). „Két angyal érkezett Szodomába” (1Móz 19,1). A három férfi egyike azonban valóban ISTEN volt EMBERI ALAKBAN.⁹ Azt olvassuk: „JHVH szólt Ábrahámnak”

8 A Targum Jonathan mondja: „Ádám megismerte feleségét, aki egy angyal után vágyakozott, és Éva megfogant, és megszülte Káint, és így szólt: „Én egy FÉRFIT KAPTAM, JHVH ANGYALÁT.” Azonban az eredeti szövegben ez áll: „Én egy FÉRFIT kaptam, mégpedig JHVH-át (et-Jahve – אֶת־יְהוָה). Néhányan úgy fordítják: „JHVH”-val, de ezt sehol sem találjuk a Tanachban. Az 1Sámuel 14,45-ben találkozunk az „Istennel” megjelöléssel (im-Elohim – עִם־אֱלֹהִים). Midrás Rabba mondja: „Éva a mag után fürkészett, amelynek egy másik helyről kell jönnie. És ki Ő? Ő a Messiás, a Király.”

9 Az Universal Jewish Encyclopedia (Egyetemes Zsidó Enciklopédia) azt mondja JAHVEH Angyaláról (304. oldal): „...Ábrahám megláto-

(1Móz 18,13.17.20.26). „Ábrahám pedig még ott állott JHVH előtt” (22. vers). És „az EGÉSZ VILÁG BÍRÁ-JAKÉNT” szólította meg Őt (25. vers). Isten Igéjéből azonban tudjuk, hogy a Messiás a nemzeteket is ítél-ni fogja (Zsolt 2,9-12; Jn 5,22.27; Csel 10,42; 17,30.31).

3. Amikor Józsuá (Józsua) Jerikónál volt, „*EGY FÉRFIÚ állt vele szemben és kardja kivonva kezében*” (Józs 5,13). Így szólt Józsuához: „*az Örökkévaló seregének vezére vagyok, most jöttem*”; és megparancsolta Józsuának (amit JHVH Angyala Mózesnek az égő csipkebo-kornál parancsolt – 2Móz 3,5): „*Vesd le saruidat lá-badról, mert a hely, melyen állsz – szent az.*” „...földig levetette magát Józsuá az arcával, leborult” (14b vers). Ez mutatja, hogy A FÉRFI, Aki Józsuának megjelent, egy ISTENI SZEMÉLY volt (Józs 5,13-15).
4. Ahogy már láttuk, Sámson szüleinek is megjelent az Angyal EMBERI ALAKBAN. Mánóach felesége így szólt: „*Isten EMBERE jött hozzám... Íme, megjelent né-kem A FÉRFIÚ...*” (Bír 13,6.10). Mánóach, aki JHVH Angyalaként ismerte fel Őt, így szólt: „...*Istent lát-tuk*” (22. vers). Jellegzetes az, hogy az ISTEN-EMBER ezt mondta: az Ő neve „*CSODÁLATOS*” (18. vers). Ez a Messiás Neve, akinek emberként kellett meg-születnie: „Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk... hívják nevét: »*Csodálatosnak*»” (Jes 9,5).¹⁰ Csodálatos a Messiás születése (vö. 1Móz 18,14;

gatása három isteni személy által történt – egyik közülük ténylegesen maga JAHVEH volt.”

- 10 Az Iggeret Temanban írja **Maimonides** (1135–1204) Rabbi Jákob Alfajuminak: „Isten Őt (a Messiást) hat névvel nevezi meg, amikor rá vonatkozóan mondja: »Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk, és az uralom az ő vállán leszen, és hívják nevét: csodálatosnak, tanácsosnak, Istennek, Erősnek, örökkévalóság atyjának, bé-kesség fejedelmének!« Az, hogy Őt jellemző módon Istennek nevezi, azért történik, hogy ezzel hangsúlyozza, hogy az Ő dicsősége minden más embergyerekét felülmúlja.” – **Ibn Ezra** (1093–1167) mondja: „Van

Jir 32,17.27; Lk 1,34-37), csodálatos volt a földi élete és szolgálata (Mt 9,33; 11,5; Jn 15,24) és a halottak közül való feltámadása is: „csodálatos az szemeinkben” (Zsolt 118,22-23).¹¹

5. Zecharja (Zakariás) próféta jövendölte meg, hogy a Messiás Emberfiaként serdül fel: „*Íme egy FÉRFIÚ, »Sarjadék« a neve és sarjadás lesz a helyéből*” (Zech 6,12).¹² Azt is közli, melyik családból kell jönnie: „*És*

néhány magyarázó, akik azt mondják, hogy a »Csodálatos, Örökkévalóság Atyja« Isten Nevei és csak a »Békesség Fejedelme« a gyermek neve. Ám nézetem szerint az az értelmezés helyes (amelyik így szól): Mindezek a gyermek Nevei.”

- 11 **Josephus Flavius** (A zsidó háború, II. rész, 9, 1 fejezet – szlavón szöveg): „Abban az időben jelent meg EGY FÉRFI, ha őt egyáltalán EGY FÉRFINAK lehet nevezni. A természete (és alakja) emberi volt, azonban a megjelenése (valahogy) több volt, mint egy emberé; (ehhez járultak az ISTENI TETTEI). Természetfeletti és hatalmas csodákat tett.” – (A zsidók története, XVIII. könyv, 3. fejezet (63): „Ebben az időben élt Jézus, egy bölcs ember, ha ugyan őt embernek lehet nevezni. Ő ugyanis egészen hihetetlen cselekedetek végbevívője volt, és minden ember tanítója, akik az igazságot barátsággal fogadták. Ezért vonzott magához sok zsidót, és sok pogányt is. Ő volt a Messiás. És bár Őt Pilátus a nép előkelőinek unszolására kereszthalálra ítélte, korábbi követői nem lettek hozzá hűtlenek. Mert megjelent nekik újra élve a harmadik napon, amint az Istentől küldött próféták ezt, és ezer más csodálatos dolgot előre hirdettek róla.” – (A zsidó háború, V. könyv, 5. fejezet – szlavón szöveg): Megvesztegetéssel ők halálra adták az emberek jótevőjét, ŐT, AKI MŰVEI SZERINT TÖBB VOLT, MINT EMBER. Ugyanebben az időben sok más megdöbbentő jel történt. Beszámolnak arról, hogy sírba tétele után nem találták. Néhányan azt állítják, hogy ő valóban feltámadt, mások azt, hogy barátai lopták el őt. Én magam nem tudom, kinek van igaza; mert egy halott magától nem támadhat fel. Talán egy másik igaz ember imája segítette hozzá ehhez. Lehet az is, hogy ő EGY ANGYAL volt vagy EGY A MENYNYEI SZEMÉLYEK KÖZÜL, vagy hogy ISTEN MAGA JELENT MEG EMBERI ALAKBAN és vitte végbe terveit, mialatt az emberek között élt, meghalt, eltemettetett és visszatért az életbe, ahogy neki tetszett.”
- 12 **Targum Jonathan** mondja: „Íme, A FÉRFI, a Messiás a Neve.” – **Maimonides** (1135–1204) írja Rabbi Jákob Alfajuminak: „Így szól a Szent, áldott legyen, amikor számunkra a dolgot (a Messiásra nézve) kinyilatkoztatta: »Íme, ott EGY FÉRFI, akinek a neve 'Sarjadék'; mert a lábai alatt sarjadnak majd ki« (Zech 6,12).”

ered majd vessző Jísaj törzsökéből és ág hajt ki gyökereiből” (Jes 11,1). „...támasztok Dávidnak igaz csemetét... ez a neve, amelyen nevezik: »JHVH A MI IGAZSÁGUNK«” (Jir 23,5b,6b). Itt újra látjuk: A Messiás tökéletes ember, ám Isten a saját Nevével nevezte meg. Az Írás mondja: „Azon a napon lesz »JHVH sarjadéka« ékességgé és dicsőséggé” (Jes 4,2).¹³ Ő tehát nem csupán „Dávid Sarjadéka”, hanem „JHVH Sarjadéka” is, EMBER és ISTEN.

6. Jesájá (Ézsaiás) próféta „FÁJDALMAK EMBERÉNEK és a betegség meghittjének” nevezi a Messiást, amikor szeretete szolgálatáról, és helyettesítő haláláról beszél (Jes 53,3-6). Később a római helytartó a nép elé állította a Messiást, töviskoronával koronázták meg, és bíborpalástba öltöztették (Mk 15,17-20), és ezt mondták: ÍME AZ EMBER!” De a nép azt kiáltozta: „Feszítsd meg! Feszítsd meg!” (Jn 19,5.6). Ezzel lett betöltve a próféta szövege: Ő „mint a bárány, mely levágásra vitetik... kivágotott az élők országából: népem büntette miatt ő síjtatott” (Jes 53,7.8).¹⁴ Ő a mi engesztelő áldozatunkként halt meg. Azonban a halál nem tarthatta fogva. A feltámadásán keresztül bizonyította be, hogy Ő a hatalmas Isten Fia isteni természettel (Róm 1,4).
7. Isten így nevezi a Messiást, „A FÉRFI, AKI TÁRSAM NEKEM”. Ő mondja: „Kard, serkenj pásztorom ellen, FÉRFI ellen, ki nekem társam – úgymond az Örökkévaló,

¹³ Targum Jonathan az „Úr Sarjadékát” „Isten Messiásaként” írja le. – Rabbi Dávid Kimchi (1160–1235) mondja: „Az »Úr Sarjadéka« fogalmának magyarázata, hogy Ő Messiás ben Dávid (a Messiás, Dávid fia), amint írva áll: »Íme, igaz sarjat támasztok Dávidból.«”

¹⁴ Rabbi Horovitz (1555–1628) írja híres „Shene luhoth ha-berit” (A szövetség két asztala) című művében a 242. oldalon: „Ő (a Messiás) odaadja magát és életét halálra adja, és vérért a népért engesztelésül (וְדָמוֹ יִכְפֵּר עַל עַמּוֹ)” – lásd a Zsidókhhoz írt levél 9,22-ben is.

a seregek ura, üsd a pásztort, hogy elszéledjenek a juhok!" (Zech 13,7). Jesua, a Messiás igényt formált arra, hogy Ő ez a pásztor (Mt 26,31). A halála után a nyáj valóban elszéledt, nemcsak a tanítványok (Csel 8,14), hanem az egész nép is (3Móz 26,33; Ez 34,5.6). Ha Isten Őt „Pásztoromnak és Társamnak” nevezi, akkor ez lényük azonosságát hirdeti. Az Úr Jesua beszél az Atyával való egylényegűségéről: *„Az én juhaim hallgatnak szómra, én is ismerem őket, ők meg követnek engem. Örök életet adok nekik, úgy, hogy soha el nem vesznek, senki sem fogja kiragadni őket a kezemből. Atyám, aki őket nekem adta, nagyobb mindeneknél és senki sem képes kiragadni őket Atyám kezéből. Én és az Atya egy vagyunk”* (Jn 10,27-30).

A Szentírásnak ezek a bizonyítékai erősítenek meg bennünket, hogy JHVH Angyala, Aki Jákobbal birkózott, a Messiás, Isten Fia. Ő létezett már öröktől fogva (Péld 30,4; 8,22.23)¹⁵ és később kellett megszületnie Bét-Léchemben az isteni jövendölés szerint (Micha 5,1; Jes 7,14; 9,5).

Senki sem vitathatja, hogy a Tanachban JHVH Angyala – igen, Isten maga – emberi alakban jelent meg. Miért lenne akkor az újszövetségi beszámoló lehetetlen arra nézve, hogy Isten Jesua HaMassiahban emberré lett azért, hogy a világot kibékítse önmagával? (Lk 1,26-35; 2,4-11; Mt 1,18-24).¹⁶

Jesua maga beszél az élet előtti létezéséről: *„Bizony, bizony mondom nektek: Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok”* (Jn 8,58). És imádkozott a bűnért való szenvedése előtt: *„Most pedig dicsőíts meg engem Atyám, azzal a dicsőséggel, mely nálad az enyém volt, még mielőtt a világ lett volna; ...hisz a világ alapítása előtt szerettél engem”* (Jn 17,5.24b; vö. 6,62).

15 **Abodath Hakodesh** (43): „A Messiás máig létezik és a Paradicsomban él.” – **Pesiqta Rabbati** (36): „Ez azt jelenti (1Móz 1,4): »És látta Isten, hogy a világosság jó«. Ez tanít minket arra, hogy a Szent már a teremtés előtt a Messiásra és műveire tekintett.”

16 Ha a Szentírás a Messiás születéséről beszél, hangsúlyozza az Ő isteni származását: Micha 5,1; Jes 7,14; 9,5; Jir 23,5,6; Jn 1,1.14.

JÁKOB NÉPE SZORONGATTATÁSBAN

Miután tanulmányoztuk a Tórában a Penuél történetet, meg szeretnénk vizsgálni az ezzel összhangban lévő szakaszt Jeremiás prófétánál.

Amint egykor Jákob szükségében az ÚR Angyalával találkozott, és új emberré lett, úgy használja a próféta a kifejezést „SZORONGATÁS IDEJE AZ JÁKOBNAK” (Jir 30,7), amikor arról beszél, hogyan találkozik Jákob népe a száműzetés végén a Messiással. Már Mózes mondta róla:

„...meg is találsz, ha keresed őt egész szíveddel és egész lelkeddel. HA NAGY NYOMORÚSÁGBAN leszel és elérnek téged mindezek a dolgok az IDŐK VÉGÉN, és megtérsz az Örökkévalóhoz, a te Istenedhez, és hallgatsz az Ő szavára” (5Móz 4,29-30).

Napjainkban látjuk, amint a nép visszatér a földre; azonban Istenhez még nem tért meg. A legtöbben még nem hallják a hívást: *„Óh térj meg hát Izráel az Örökkévalóhoz, a te Istenedhez, mert lerokadtál bűneidben”* (Hós 14,2). De hogyan fog visszafordulni a nép Istenhez? Ez az „OLY NAGY SZORONGATÁS IDEJÉBEN” fog megtörténni, amilyen azokig az időkig nem volt soha, mióta ember él (Dán 12,1; Mt 24,21).

A nép ma hasonló tapasztalatokon megy át, mint Jákob ősatyjuk. *„Jákob egyedül maradt”* (1Móz 32,25). Izrael egyedül áll a rosszakarattal és ellenségeskedéssel szemben az őt körülvevő arab népek részéről (Zsolt 83,3-8). Jákob nagyon félt, és nagy szorongatásban volt a testvére ellenségeskedése miatt; mert Ézsau vonult feléje négyszáz emberrel (1Móz 32,7.8). Így jut majd Jákob népe is nagy nyomorúságba, mert az ellenségek betörnek a földre (Ez 38,8.9.15.16) és Jeruzsálem ellen vonulnak (Zech 12,2.3.9; 14,2). A Talmud is beszél erről a szorultságról:

„Ha te egy nemzedéket látsz, amit elborít a kétségbeesés, mint az árvíz, akkor várd Őt (a Messiást), ahogy írva áll (Jes 59,19b.20): »Amikor az ellenség, mint egy áradat tör be, Isten Szelleme jeként emelkedik fel ellenük«. Ennek következménye az, hogy »jön Czión számára megváltó«.

– Res Lákis mondta Rabbi Johanannak, hogy nem szívesen élné át a Messiás eljövételét: Mert írva van (Jir 30,6): »Kérdezzétek csak és lássátok, vajon szül-e férfi? Miért láttam minden férfit kezével a csípőin mint a szülő nő, és átváltozott minden arc sápadtsággá?« **Talmud Szanhedrin 98 a-b.**

Jirmijáhu próféta tovább beszél (30,7): „Jaj, mert nagy ama nap, nincs hozzá hasonló; »SZORONGATÁS IDEJE AZ JÁKOBNAK«, de abból megszabadul.” – A nagy nyomorúság ezen idejére (Jel 6,1-8,5; 8,7-11,19; 15,1-16,21) már előre utaltak a szörnyű csapások, amelyek Egyiptom egész földjére jöttek, mielőtt Isten a népét a szolgaságból megváltotta (2Móz 7,14; 12,30).

ŐK HÍVJÁK A NEVÉT

„És léssen, mind az, aki szólítja az Örökkévaló nevét, megmenekül...” (Jóél 3,5 vö. Zech 13,8.9).

A megmentés a válasz az imádságra. Izrael kétségbeesésében kész lesz arra, hogy Jesua HaMassiahot (a Messiás Jézust) hívja¹⁷. Ez így jelenik meg a Tanachban:

¹⁷ Némelyeknek előítéleteik vannak „Jézusnak”, Izrael legnagyobb Fiának csodálatos Nevével szemben. Ellenállásuk a Talmudból vagy a „Toledot Jesu” (Jesu története) legendájából táplálkozik. **Joseph Klausner** (1874–1958), a jeruzsálemi Héber Egyetem irodalom professzora mondja a „Názáreti Jézus” könyvében: „Lehetetlen, hogy ennek az írásnak (Toledot Jesunak) bármilyen történelmi értéket tulajdonítsunk.” – Mások megkeseredtek vagy visszariadtak a keresztesek és inkvizítorok, zsidóüldözők és antiszemiták vagy az „ügynevezett keresztyének” nem megfelelő magatartása miatt. – A Biblia már előre

„Elmegyek, visszatérek helyemre, míg nem megismerik, hogy vétkeztek, és keresni fogják az én orczámat. NYOMORÚSÁGUKBAN keresnek majd engem!” (Hós 5,15, vö. 5Móz 4,30).

Akkor teljes szívükből fogják keresni az URAT, mint ősatyjuk, Jákob. A nagy szükségben Jesuát fogják hívni – és ez nem lesz hiábavaló: „Mert az Írás mondja (Jes 28,16): »Aki benne hisz, az nem fut (nem bukik el)!«. Az Úr bőségesen ad mindazoknak, akik Őt hívják. Hisz »aki az ÚR nevét segítségül hívja, meg fog menekülni.«” (Róm 10,13).¹⁸

Ahogy Jákob egykor „Penuélnél” imádkozott: „Nem bocsátalak el, amíg meg nem áldottál”, úgy fog Jákob népének segélykiáltása feltörni: „Oh Örökkévaló, segíts csak, oh Örökkévaló, boldogíts csak! Áldva legyen, aki jön az ÖRÖKKÉVALÓ nevében!” (Zsolt 118,25.26). Jesua búcsúzása előtt hirdette: „Azt mondom nektek: Meg nem láttok engem addig, amíg azt nem mondjátok: Áldott, aki az ÚR nevében jó!” (Mt 23,39).

A HATALMAS MEGVÁLTÓ

Néhányan bizonyára észrevették: Jirmijáhu próféta nemcsak a fenyegetően besötétülő égboltról beszél, hanem a horizonton megjelenő remény aranyfonaláról is: „Jaj, mert nagy ama nap, nincs hozzá hasonló; szorongatás ideje az

megjövendölte, hogy Izrael először elutasítja a Messiást (Zsolt 22,7; Jes 49,7; 53,2.3), azonban később igazán keresni fogja Őt (Hós 3.4.5; 5,15 – 6,3; Mal 3,1).

- 18 A sófárfújás ünnepekor (Ros hasana, újév) a kosszarv megfújása előtt „Jesua” (görögül Jézus), Isten jelenvalóságának Hercege, a „Metatron Hercege” által könyörögnek Isten irgalmáért. **A Talmud Szanhedrin** szerint (38b) Ő a mennyei személy, akinek Neve megegyezik a Mester (Isten) Nevével, amint írva áll (2Móz 23,21): „Nevem Benne van”. – **Rási** (1040–1105) mondja (a 2Móz 23,21-hez): „A Metatron számértéke megegyezik a Mindenhatóéval” (vö. 7. lábjegyzettel).

Jákobnak, DE ABBÓL MEGSZABADUL” (Jir 30,7). E nap hozza el Isten megmentő beavatkozását.

Ahogy az az egyiptomi szolgaságból való szabaduláshoz volt, amikor az ÚR mondta: „Látva láttam népem szenvedését, amely Egyiptomban van és hallottam jajkiáltásukat gyötrők miatt, mert ismerem fájdalmaikat. És LESZÁLLOTTAM, HOGY KISZABADÍTSAM ŐKET” (2Móz 3,7.8) – így lesz ez akkor is: A MESSIÁS FOG ALÁSZÁLLNI ÉS MEGSZABADÍTTJA ŐKET:

„És jön Czión számára MEGVÁLTÓ és a bűntől megtérők számára Jákobban, úgymond az Örökkévaló”¹⁹ (Jes 59,20).

„Hirtelen eljő templomához az úr, akit kívántok, és a szövetség ANGYALA, akit akartok, íme eljön, mondja az ÖRÖKKÉVALÓ, a seregek ura”²⁰ (Mal 3,1).

„Láttam az éjjeli látomásokban, s íme, az ég felhőivel olyan mint ember fia jön vala”²¹ (Dán 7,13).

19 Az olvasó két ténytet tartson szem előtt: (1) ISTEN AZ ÜDVÖZÍTŐ ÉS IZRAEL MEGVÁLTÓJA (Jes 41,14; 43,1.11.14; 44,6.22.23; 45,17,22; 47,4; 48,16.17; 49,26b; 54,5; 60,16). (2) Az ELJÖVENDŐ MESSIÁS ISTEN MAGA (Jes 35,4; 40,10; 62,11; Jel 22,12.13; Mt 16,27; Zech 2,14.15; 14,3.4a.5b.9; Jes 66,15; Mal 3,1b-3; 2Tesz 1,6-10; 2Pt 3,10-13).

20 **Maimonides** (1135–1204) írja Rabbi Jákob Alfajuminak: „Először Ő (a Messiás) fog Izrael földjén megjelenni; mert Izrael földjén lesz az Ő kinyilatkoztatásának kezdete, hisz ez mondatik: „Hirtelen eljő templomához az úr, akit kívántok, és a szövetség ANGYALA, akit akartok, íme eljön, mondja az Örökkévaló, a seregek ura” (Mal 3,1). – **Ibn Ezra** (1093–1167) mondja: „Az Úr mindkettő, az isteni felség és a szövetség Angyala.” – **Kimchi** (1160–1235) mondja: „Az ÚR a Messiás Király; Ő a szövetség Angyala is.”

21 **Midrás Tanchuma** (az 1Krón 3,24-hez): „És tovább mondatik (Dán 7,13): »Láttam az éjjeli látomásokban, s íme, az ég felhőivel olyan mint ember fia jön vala« ...Ő a Messiás, Dávid Fia.” – **Saadia Gaon** (892–942): „Íme, az ég felhőivel olyan mint ember fia jön vala« Ő a Messiás, a mi igazságunk” (lásd a Midrás Bamidbar 13,14-et is).

Ez az alászálló EMBERFIA az Úr Jesua, Dávid Fia²², Aki Betlehemben született²³, és az engesztelő áldozata után felment Isten jobbára²⁴:

„Úgymond az Örökkévaló uramnak: Ülj jobbmra, míg-nem teszem ellenségeidet lábaidnak zsámolyául”²⁵ (Zsolt 110,1).

Amikor a főpap megkérdezte Jesuát: „Te vagy A MESIÁS, az ÁLDOTTNAK FIA (Ben HaM'vorakh)?” – Jesua ezt felelte: „Én vagyok. Majd látni fogjátok az EMBERNEK FIÁT, amint a Hatalom (HaG'vurah) jobbán ül, s az ég felhőivel eljön!” (Mk 14,61.62).²⁶

22 Máté 1,1; 9,27; 15,22; 20,30.31; 21,9.15; Lukács 1,32.33.68.69; Cselekedetek 13,22.23; Róma 1,3; 2Timóteus 2,8; Jelenések 3,7; 5,5; 22,16.

23 **Targum Palesztina** (a Micha (Mik.) 5,1-hez): „Elöttem jön elő a Messiás belőled, Betlehem azért, hogy uralkodjék Izrael felett.”

24 Mislé (Péld) 30,4; János 3,13; 6,62; Tehilim (Zsolt) 68,19; Efézus 4,7-10; Róma 10,6-9 (vö. 5Móz 30,11-14; Tehilim (Zsolt) 139,7-10); Jesájá 52,13; Fil 2,9; Tehilim (Zsolt) 89,20; Csel 5,31.

25 **Midrás Rabba** (a 1Móz 18,1-hez): „A jövőben Isten a Messiást jobbára ülteti, ahogy írva áll (Zsolt 110,1): »Úgymond az Örökkévaló uramnak: Ülj jobbmra.«” (Lásd Mt 22,42-45; Mk 16,19; Ef 1,20; Zsid 1,3; 8,1; 10,12.13; 12,2 verseket is).

26 **Midrás Tehilim** (a 2. zsoltár 7. verséhez): „Az Írásokban határozatként áll megírva: »Úgymond az Örökkévaló uramnak: Ülj jobbmra, míg-nem teszem ellenségeidet lábaidnak zsámolyául.«²⁵ (Tehilim (Zsolt) 110,1), és az is írva áll: »Láttam az éjjeli látomásokban, s íme, az ég felhőivel olyan mint ember fia jön vala s a napokban öreghez jutott és eléje engedték közeledni. S neki adatott uralom, méltóság és királyság, és mind a népek, nemzetek és nyelvek neki szolgáltak« (Dán 7,13-14). Egy másik magyarázatban mondja a vers: »Erről a határozatról el akarom magyarázni: 'Az Örökkévaló szolt hozzám: fiam vagy... Kérj tőlem, s majd adok nemzeteket birtokodul s tulajdonodul a földnek végeit' (Tehilim (Zsolt) 2,7.8). Rabbi Judan mondta: 'Mindezek a szép ígéretek a Királyság határozatában, Királyok Királyának határozatában vannak, amelyeket az Úr számára a Messiás fog beteljesíteni. És miért mindez? Mert a Messiás Maga a Tórával foglalkozik.«”

HOL FOG A MESSIÁS MEGJELENNI?

Ahogy már említettük, Rabbi Maimonides hangsúlyozta, hogy a Messiás Izraelben fog megjelenni (lásd a 20. lábjegyzetet). A Biblia pontos helymeghatározást ad számunkra:

„És állnak majd lábai ama napon az olajfák hegyén, mely Jeruzsálem előtt van kelet felől s meghasad az olajfák hegye felében, napkeletre és nyugatra, igen nagy völgygé; és elmozdul a hegynek fele északra, a másik fele pedig délre. És megfutamodtok hegyeim völgyébe”²⁷ (Zech 14,4.5a).

A Messiás az Olajfák hegyéről ment fel a mennybe. (A próféták idejében onnan távozott el Isten dicsőségének felhője is, amikor Izrael vétkezett – Ezekiel 10,4.18.19; 11,23). Az Újszövetség beszámol a Messiás mennybemeneteléről és a visszatérésének ígérteréről:

27 **D.H.K. Amiram** információkkal szolgál az „Israel Information Journal”-ban (1950/51) a 1941-45 közti földrengésekről:

1941. november 12-13. – éjszaka, csak az Olajfák hegye, SM 2-3.

1943. szeptember 10. – egész Palesztina, Jeruzsálem SM 5. (legnagyobb földrengés 1928 óta)

1945. szeptember 2. – Jeruzsálem SM 3, Olajfák hegye SM 3-4 (két rengés, észak-déli irányban)

Baden-Württembergi Geológiai Tartományi Hivatal számol be földrengésekről:

1956. március 16. – Libanon SM 6, 11 perces, 136 halott

1956. december – a Holt tenger alatt SM 6 (érezhető Jeruzsálemben és Tel Avivban)

Stuttgarter Nachrichten (Stuttgarti Hírek) földrengésről számol be a Jordán völgyében:

1995. november 23. – Akaba öbölben M 7,1, 17 utórengés, 6 halott (a legerősebb földrengés 1928 óta, érezhető Jeruzsálemben. Az izraeli földrengésfigyelő M 6,2 regisztrált).

A **bibliai prófécia**k a nagy nyomorúság (a Messiás nyilvánvaló visszajövetelét megelőző utolsó hét év) ideje alatt további földrengésekről beszélnek: „És lőn abban az órában nagy földindulás, és a városnak tizedrésze elesék; és megöleték a földindulásban hétezer ember nevé; és a többiek megrémülének, és a menny Istenének adának dicsőséget” (Jel 11,13 vö. 16,18.19).

„Szemük láttára felemelkedett, azután felhő vette hátára s elszakította szemüktől. De mialatt meredten néztek a mennybe távozó után, fehér ruhában hirtelen két angyal állott eléjük és megszólította őket: »Galileai férfiak, miért álltok itt s néztek a mennybe? Az a Jesua, aki tőletek a mennybe felvételét, ugyanazon a módon jön majd el, ahogy őt a mennybe menni láttátok.« Ekkor az Olajfák hegyéről, mely Jeruzsálemtől szombatnapi járóföldre van, visszatértek Jeruzsálembe” (Csel 1,9-12).

LÁTNI FOGJÁK ŐT

A tanítványok megkapták az ígéretet: „Ő úgy fog vissza-jönni, ahogy ti láttátok felmenni a mennybe”. És hogyan ment fel? Volt valami különleges a búcsúzásában? Igen!

„Felemelte kezét és áldást mondott (bracha) felettük. Amíg megáldotta őket, eltávolodott tőlük és felvitetett a mennybe” (Lk 24,50.51).

Amikor majd ugyanilyen módon visszatér, akkor majd fel is emeli átfúrt kezeit, hogy megáldja a népét. Látni fogják a sebeit, amelyek akkoriban a félénk tanítványok számára elhozták a bűneik bocsánatán keresztül az üdvösség örömét és békességet Istennel. Amikor a halottak közül feltámadt Úr a tanítványoknak megjelent, ezt hirdette nekik: „Béke veletek! Nézzétek meg kezemet és lábamat, hogy én magam vagyok az. Tapintsatok meg, és ismerjétek fel, hogy a szellemnek nincs húsa és csontja, mint ahogy látjátok, hogy nekem van.” És amikor ezt mondta, megmutatta nekik a kezeit és lábait (Lk 24,36.39-40). Egy másik Igehely számol be erről: „...megmutatta nekik kezét és az oldalát. A tanítványok megörültek, hogy meglátták az Urat” (Jn 20,20). Felismerték Őt, Akiről írva áll:

„Átlyukasztották kezeimet és lábaimat. (Septuaginta: ωρυξαν χειρας μου και ποδας)” (Zsolt 22,17).

„Megsebzett volt a mi bűntetteinktől, összeűzött a mi bűneinktől, jólétünkre való fenyítés volt rajta és az ő sebei által nekünk lett gyógyulás”²⁸ (Jes 53,5).

Ugyanezek a sebek, amelyek által a tanítványok a megbékélés bizonyosságát lelték meg Istennel²⁹, fogják majd Jákob népét őszinte bűnbánatra hívni. Ezt nyilatkoztatta ki az ÚR Zecharja próféta által:

„És majd kiöntöm Dávid házára és Jeruzsálem lakójára a kegyelemnek és könyörületnek szellemét, és föltekintenek hozzám annak miatta, kit átszúrtak; és gyászt tartanak fölötte, mint mikor gyászt tartanak az egyetlen miatt, keseregnek fölötte, mint mikor keseregnek az elsőszülött miatt. Ama napon nagy lesz a gyászolás Jeruzsálemben, mint Hadádrimmón gyászolása Megiddón síkságában. Gyászt fog tartani az ország, minden egyes család külön...”³⁰ (Zech 12,10-12).

28 Zóhár (II. rész, 212a bekezdés a 2Móz 33,23-hoz) „Írva van: »Megsebzett volt a mi bűntetteinktől« stb... A Messiás... Magára veszi Izrael minden betegségét, minden fájdalmát, és minden büntetését. Ha Ő ezeket nem venné fel Magára Izraelről, akkor egy ember sem lenne képes arra, hogy Izrael büntetését a törvény áthágásai miatt viselje. Amikor ezt olvassuk: »Bizony, Ő hordozta betegségeinket«, ez értendő alatta.” – **Rabbi Elija de Vidas** (XVI. század): „A Messiás hordozta a mi törvényszegéseinket. Ezek eredményezték azt, hogy Ő összetörtetett. A következmény: Aki nem akarja megvallani, hogy a Messiás a mi vétkeinkért szenvedett, annak magának kell azokat kiállnia és elszenvednie.”

29 **Talmud Zabahir** (6a) és **Joma** (5a) mondják: „Bizonyos, az engesztelés csak vér által történhet, ahogy írva áll: »Mert a testnek lelke a vérben van és én elrendeltem nektek az oltáron, hogy engesztelést szerezzen lelketek számára, mert a vér az, ami a lélekben engesztelést szerez« (3Móz 17,11).”

30 **Talmud Szukka** (52a): „Az a helyes, amikor valaki úgy értelmezi, hogy a (keseregés) oka a Messiás meggyilkolása, József fiáé; mert ez teljesen összhangban áll az Igeversssel: »És föltekintenek hozzám annak miatta, kit átszúrtak; és gyászt tartanak fölötte... mint mikor keseregnek az elsőszülött miatt.«.” **Rási** (és **Kimchi** is): „A mi rabbijaink úgy értelmezik ezt, mint ami Messiás ben Józsefre (Messiásra, József fiára) utal.” –

A próféta összehasonlítja a Jesua HaMassiah sebei felett való kesergést az elsőszülöttek halála felett peszáchkor érzett gyásszal Egyiptomban (2Móz 12,29.30) és Júda nagy királyának (Jósíjáhú) nem sokkal a legnagyobb peszách utáni halála feletti gyászolással a királyok idejében (2Kron 35,18.20-25). Mert Isten a Messiást így nevezi: „Elsőszülött, legfelsőbbje a föld királyainak” (Zsolt 89,28).

Azon a napon Jákob népe fel fogja ismerni az Úr Jesuát Messiásaként és Megmentőjeként. Ő pontosan abban az időben halt meg, amikor a peszáhi bárányokat a Templom előudvarában levágták. Ott készítette el Isten a Bárányt égőáldozatra (1Móz 22,8). Jesájá mondja: „*mint a bárány, mely levágásra vitetik...*” (Jes 53,7). „*Íme az Istennek ama báránya, aki elveszi a világ bűneit!*” (Jn 1,29). Valóban, ő egy Bárány hiba és folt nélkül (1Pt 1,19; 2Móz 12,5a).³¹ „*A peszáhi bárányunk, a Messiás, megáldoztatott*” (1Kor 5,7).

Rabbi Mózes Alsech (1508–1600): „»Föltekintenek hozzám annak miatta«, mert tökéletes bűnbánatban emelik fel hozzám a szemeiket, ha Őt nézik, Akit átszúrtak: Ő a Messiás, József fia. Mert a rabbijaink – áldotok emlékekben – mondták, hogy Ő vette Magára Izrael minden bűnét, és aztán harcban ölték meg azért, hogy ezáltal szerezzon engesztelést, hogy ez úgy számíttassék be, mintha Őt Izrael szúrta volna át, mert Ő a bűneik miatt halt meg. Azért, hogy ez tökéletes engesztelésként beszámíttassék számukra, bűnbánatot tartanak majd, és az Áldottra tekintenek, és azt mondják, senki rajta kívül nem bocsáthat meg nekik, akik keseregnek felette, Aki meghalt az ő bűneikért. Ez a jelentése (e szavaknak): »Föltekintenek hozzám annak miatta«.”

- 31 Jesua tökéletesen betöltötte a törvényt: Máté 5,17-19; János 4,34; 5,30; 6,38; 8,29; 12,50. Sokan tettek bizonyosságot makulátlan jellemről: János 19,4.6; Máté 27,19.24; Lukács 23,47; 2Korintus 5,21; 1Péter 2,22; 1János 3,5; Máté 27,3.4; 1János 5,9-11; Máté 3,17; 17,5.

A NÉP ÚJJÁSZÜLETÉSE

Napjainkban a nép nagy része már visszatért a diaszpórából atyáik földjére. Meg akarták váltani a földet, és a föld már most csodálatosan felvirágzott.

A fő probléma azonban nem az országgal van, hanem a lakóival. Nekik is szükségük van megváltásra. Miből? Először is a bűneikből (Jes 59,1.2), a saját utaikból (Jes 29,13.14; Mk 7,6-9) és aztán az őt körülvevő ellenséges népektől is (Lk 1,71-75).

Pontosan úgy, ahogy az ősatyának, Jákobnak megjelent, amikor hazafelé az úton az Angyallal (magával Istennel) találkozott, és átjutott a halálból az életbe, az átokból az áldásba, úgy fog Jákob leszármazottainak is megjelenni. **ÁLDÁS SZÁLL** „mindenkire, aki a bűnből megtér Jákobban” (Jes 59,20).

A Messiás ki fogja önteni rájuk a kegyelemnek és az imádságnak szellemét (Zech 12,10) és új szívet ad nekik. Ez Isten ígérete:

„És adok nektek új szívet és új szellemet helyezek bensőtökbe és eltávolítom a kőszívet testetekből és adok nektek érző hússzívet, és szellememet adom belétek és odáhatok, hogy törvényeimben járjatok, rendeleteimet őrizzétek és megtartsátok” (Ez 36,26.27).

Ez történik majd, amikor Jesuával, Isten Fiával, az ő Üdvözítőjünkkel találkoznak. Mindez szinte túl szép ahhoz, hogy igaz legyen:

„Ki hallott ilyet, ki látott ilyesmiket? vajon világra jön-e ország egy napon, avagy születik-e nemzet egyszerre, hogy vajúdott és meg is szülte Czión a gyermekeit?” (Jes 66,8).

Most még bánkódik Isten, ha népére tekint – amelynek mégiscsak Isten hercegének, a VILÁG VILÁGOSSÁGÁ-

NAK kellene lennie (Jn 8,12; Mt 5,14-16), és áldásnak a Föld minden népe számára (Jes 49,6; 1Móz 22,18).

Mert a népek a zsidó néptől kapták a Bibliát, és keresik minden zsidóban a nemeslelkűséget, és Ábrahám, József, Mózes, Dávid jellemét, és mindenekelőtt Jesua képmását.

Bárcsak hamar felvirradna az a nap, amelyen Izrael megelevenedik! (Ez 37,1-14). Ez mindenkinek személy szerint elhozza majd a békességet, és a világ népei számára életet és áldást (Róm 11,15).

Ha Jákob népe átéli a saját „Penuélját”, Isten „igazi Izraeljévé” lesz, és az egész nép megmenekül majd (Róm 11,26); mert az Úr mondja:

„És lészen: valamint átok voltatok a nemzetek közt, Jehúda háza és Izrael háza, azonképpen megsegítlek benneteket, hogy áldássá legyetek” (Zech 8,13).

A PENUÉL TAPASZTALATA

Penuél valóban egy egészen személyes élmény. „Jákob egyedül volt” (1Móz 32,25a). Elnevezte a helyet „Isten arcának”; mert ott színről-színre látta Istent. Számára ez volt a „személyes találkozás Istennel”, imaharc az Úrral. Ez megváltoztatta az életét.

Nincs ez máshogy ma sem. A Messiás Jesuában hívő zsidó író, Julius Plaut (1889–1960) személyes megtapasztalásáról számol be: „A hamburgi Jeruzsálem-Ház első emeletén van egy imaterem azok számára, aki egyedül akarnak lenni Istennel. Egy nap azzal az eltökélt szándékkal mentem be ebbe a terembe, hogy nem jövök ki onnan, amíg meg nem találok a békességet. A térdeimre hullottam, és imádságban birkóztam a Messiással, mint egykor Jákob atyánk és szóltam: »Jesua, nem engedlek el, amíg meg nem áldasz engem!« Az Úr meghallgatta az imádságomat. Amikor felálltam térdeimről, tudtam, mire gondolt a Messiás, amikor

ezt mondta Nikodémusnak: »Ha valaki nem születik újjá, nem mehet be az Isten országába.« – A Megváltóm, Jesua a szívembe költözött, és birtoklásának igénye és szeretetének győzelme belém vésődött. Isten békessége, amely minden értelmet felülhalad, kimondhatatlan boldogsággal töltötte be a szívemet.”

Aki valamiképpen eljut erre a fajta megtapasztalásra, az *„valóban egy izraelita, akiben nincs semmi hamisság”* (Jn 1,48). Az élete megváltozik, mert találkozott Azzal, Aki *„a láthatatlan Isten képmása”* (Kol 1,15), *„a dicsőségének visszavert fénye”* és *„lényének hasonmása”* (Zsid 1,3; vö. Jn 14,8.9; 1,18).

Jákob népe ugyanerre a felismerésre fog jutni, amikor találkozik a Messiással. Noha akkor ez az egész nemzet szellemi újjászületését hozza majd el, egyidejűleg mégis rendkívüli *személyes élmény* is lesz: minden nagycsaládnak a magáé, minden férfinak és nőnek a magáé, *mindenkinek a saját élménye Isten előtt* (Zech 12,12-14).³²

Felismeri Ön ebben a döntő momentumot? Egy nép sok individuumból áll. Közülük mindenkinek személyesen – függetlenül attól, hogy férfi vagy nő, fiatal vagy öreg, tehetséges vagy tehetségtelen, vallásos vagy közömbös – mindenkinek szüksége van élő kapcsolatra Istennel.

Jesua egyszer beszélgetett egy jelentős rabbival, Nikodémussal, aki a farizeusokhoz tartozott, és tagja volt a főtanácsnak. Neki mondta:

„Bizony, bizony ezt mondom neked – felelte neki Jesua –, hogy senki sem láthatja meg Isten királyságát, ha felülről nem születik... nem mehet Isten királyságába be. Ami húsból született, az hús, és ami Szellemből született, az

32 **Carl Gustav Jung** (1875–1961), az ismert pszichológus azt állítja, hogy individuumnak szüksége van egy „metanoiára” (a szellem újjászületésére): „Ha egy személy valóságosan nem újul meg szellemben, akkor a társadalom sem tud megújulni, mert a társadalom az individuumok megváltási szükségletének összefüggése” (*The undiscovered Self* c. könyvéből).

*szellem. Ne csodáld, hogy azt mondtam néked, hogy felülről kell születnetek*³³ (Jn 3,3-5.7).

Valószínűleg Ön is ismeri a nehézségeket, a személyes szükségeket és szorongatásokat? Az Úr tud ezekről. Ő engedi meg őket. Ön talán nem érti ezt és azt kérdezi: „miért?” Az Úr Önt is meg szeretné ajándékozni a Penuél tapasztalatával. Csak keresse az Ő arcát. Szakítson időt az imádságra, ahogy Julius Plaut leírta. Kérje az Úr Jesuát, hogy bocsássa meg a bűneit, melyekért Ő Isten büntetését szenvedte el (Jes 53,4-6). Ha Ön átadja az életét Neki, el fogja kezdeni lépésről lépésre megújítani, mert az Írás mondja:

„Ám mindazoknak, akik befogadták őt, lehetőséget adott arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek, azoknak, akik nevében hisznek” (Jn 1,12,13a).

ISTEN FELKÍNÁLJA ÁLDÁSÁT

Mindenki elfogadhatja Őt ma. Talán arra gondol: „Még holnap is megtehetem. Én magam akarok határozni az életemről!” Ezt természetesen megteheti, de nem tanácsos, mert nem tudhatja, mikor jön el Jákob szorongatása (Jir 30,6.7).

Ne várjon a nemzeti katasztrófa napjáig, amelyen az egész nép az Urat keresi majd és teljes rémületben felismeri ŐT, Akit átszúrtak. (Ő ugyanaz, akit 2000 év óta tisztelnek a messiási zsidók, és sokan mások az „ügynevezett kereszténységből”.) Ez a rettenetes nap bizonyára el fog jönni. Prófétikusan találunk rá utalást abban, ahogy Jákob fiai találkoznak József testvérükkel. Amit sohasem tartottak lehetségesnek, tény volt: József, akit meg akartak ölni,

33 A következő Igehelyek beszélnek az újjászületésről: 1Péter 1,22-2,2; Jakab 1,18; Titusz 3,4-6; 1János 2,29; 3,9; 4,7; 5,1.4.18; János 1,12.13.

úr volt Egyiptom felett és ők ki voltak szolgáltatva neki. Ezért „rémültek meg orcája előtt” (1Móz 45,3b – szabadon). József azonban így szólt:

„És Isten engem elküldött előttetek, hogy legyen maradékok³⁴ a földön és hogy életben tartson benneteket nagy menekülésre” (1Móz 45,7).

Jákob mondta:

„...láttam Istent színről-színre (Isten arcát) és megmenekült lelkem” (1Móz 32,31).

Keresse ma Őt; mert nem tudhatja, vajon életben lesz-e még, amikor visszajön. Jesua mondta: „Ha ugyanis nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok vétkeitekben” (Jn 8,24).

Amikor az egyik nagy rabbi a talmudi időkben arról beszélt, hogy mennyire sürgős Istenhez megtérni, megkérdezte őt a tanítványok egyike: „Rabbi, mikor kellene az embernek megtérnie?” A rabbi így válaszolt: „Egy nappal a halála előtt!” „És honnan tudhatja az ember, hogy mikor hal meg?” „Ezért térj meg, amíg tart a ma” – magyarázta a rabbi a tanítványainak.

„Ezért tartsatok bűnbánatot és térjete meg,³⁵ hogy eltörlőttessenek a ti bűneitek, hogy így eljőjön a felüdülés ide-

34 A maradék tekintetében lásd: Jesájá 1,9; 4,3; 6,13; 7,3; 10,20-22; Róma 9,27; 11,5.

35 Isten prófétáinak csak egy üzenete volt: Forduljatok el a bűneitektől és térjete meg Istenhez! (5Móz 30,1-3.8.10; 1Sám 7,3; Jes 6,10b; 55,7; Jir 3,1.7.10.12.14.22; 4,1; 8,5; 18,11.12; 23,14.22; 25,4.5; Ez 18,30-32; Hós 14,2.3; Jóel 2,12.13; Ámosz 4,6.8-11; Zech 1,3.4; Mal 3,7; Mt 4,17). A Biblia szerint csak *egy* megtérés van, mégpedig: a sötétségből a világosságra és a sátán hatalmából Istenhez (Csel 26,18); az átok útjáról az áldás útjára, és a halálból az életre (5Móz 30,19). Ez az élet öltött testet a Messiás Jesuában, aki ezt mondta: „Én azért jöttem, hogy életük legyen és bőségük. Én vagyok az út, az igazság és az élet, senki sem mehet az Atyához, csak rajtam keresztül” (Jn 10,10; 14,6).

je az Úrnak arcától és elküldje őt, aki számotokra annak előtte Messiásként rendeltetett: Jesuát. Kit az égnek kell magába fogadnia mind az időig, mígnem újjá teremtetnek mindenek, amikről szólott az Isten minden ő szent prófétajának szája által kezdettől fogva.

Ti vagytok a prófétáknak és a szövetségnek fiai, melyet Isten kötött a ti atyáitokkal, mondván Ábrahámnak (1Móz 22,18): »A te magodban megáldatnak a Föld minden népei«. Az Isten az ő szolgáját, Jesuát elsősorban nektek támasztotta fel, és HOZZÁTOK KÜLDTE EL őt, hogy MEGÁLDJON TITEKET, mindegyikőtöket megtérítvén gonoszságaitokból” (Csel 3,19-21.25.26).

Ezért menjen ma hozzá! Szüksége lesz azokra a szavakra, ahogy Jákob ősatyának, mikor ő komoly imádságban viaskodva az Úrhoz jutott. Szóljon hozzá:

„JESUA, NEM ENGEDLEK EL,
AMÍG MEG NEM ÁLDASZ ENGEM!”

És akkor majd elmondhatják Önről is:
„ÉS MEGÁLDOTTA ŐT OTT.”
(1Móz 32,30)

**Olvasóink szíves figyelmét felhívjuk
alábbi kiadványainkra:**

Lichtenstein-Ungár: Két igaz izráelita életútja

Harald Fölsch: Mikor jön el a Messiás?

Kovács Géza: Zsidóság és keresztyénség –
a Bibliában, a történelemben, a jelenben
és a jövőben

Berliner Hugo: Zsidókérdés a Szentírás fé-
nyében

I. Langhammer: Éjféli kiáltás –
Izráel üdvtörténeti szerepe (üdvtörténeti
táblázattal)

M. Grant: Ellenszélben – Warmer Rózsa élete
– A holocaust Magyarországon

Timár László: Megtaláltam a Messiást